

Kc
3008

Vol. 24.

10
Q. D. B. V.
REPETITIONUM COLLEGII
AD INSTIT. JUR. IMPERIAL.
DISPUTATIO DUODECIMA,
DE
ACTIONIBUS
ET
EXCEPTIONIBUS,
Ex Tit. 6. usq; ad tit. 17. inclus. l. 4. Inst. J.
THESES L. Continens;

QVAM
AUCTORITATE ET PERMISSU
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ILLUSTRIS HAC UNIVERSITATE VIADRINA,
PRÆSIDE
DN. MARCO RHODIO, J.U.D.
COD. JUSTIN. PROFESS. PUBL. ORDIN.,
DOMINO PATRONO ac PROMOTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,
IN ACROATERIO JURIS-CONSULTORUM
Ad diem XI. Decembr. An. M. DC. LXXXIV.
Publicè defendet

HENRICUS *Asmann*/ Reg. Borufs.

Francofurti ad Oderam, Typis JOH. COEPSELI, Acad. Typ.

L. D. B. V.

REPETITIONUM COLLEGII
AD INSTIT. J. IMPER.
DISPUTATIO DUODECIMA.

Ingressus.

Iertia juris pars principalis, ab ea, quæ in personis, & quæ in rebus versatur, separata est, DE ACTIONIBUS. Quæ varii & propè innumerabilis generis sunt, cum partim ex proprio, partim aliorum, qui quæve in potestate cuius sunt, negotio factove nascantur. Hinc quàm latissimè doctrina DE ACTIONIBUS intelligitur patere. Imò, ut absoluta suis numeris videatur, tradit &, per quos eadem, & quo sub onere, institui valeant; quanto item temporis spatio non institutæ censeantur expirare. Porro *Opposita cum juxta seposita magis elucescant*, sequitur De EXCEPTIONIBUS, competentibusque ad hæc, *replicationum, duplicationum &c.* remediis. Affinia imò actionibus sunt à Prætoze adinventæ, in possessionum

sessionum favorem, *Interdicta* quæ appellantur. Tandem his præcipua cautionum momenta quàm opportunè accedunt, quæ tam à litigantibus, quàm ipsis iudicibus, meritò observantur. Aliàs siquidem illi pœnam temerè motæ: hi verò malè diremptæ litis fœdò nomine incurrunt, & officii sui neutra pars satagit. Quæ doctrina in univèrsam à *Tit. 6. usq; ad penult. L. 4. Instit. Jur.* ordine tradita. Jam verò in nomine DEI O.M. uti ad publicè ventilandum aptior visa, ita hæc inde à me selecta

THESIS I.

Summa actionum divisio est in rem & personam. Illà rem nostram petimus; hanc contra personam nobis obligatam intendimus.

§. 1. Inst. de Act. L. 25. ff. de O. & A.

II.

Non tamen omnis, qui in rem agit, actione reali utitur, sed etiam interdum personali, e.g. actione ad exhibendum *a*. Quamquàm hæc neque ex verò, neque ex quasi contractu vel delictò oriatur *b*.

(a) L. 3. §. 1. 3. & seqq. ff. ad Exhib. l. 3. ff. de Cond. sine caus. Franciscus Hottomannus ad pr. b. t. n. 29. (b) Magnif. Dn. Stryk. ad §. 2. §. de Oblig.

III. Rei

III.

Rei vindicatio & illi, qui neque directum, neque utile dominium habet, competere certum est.

§. 16. Inst. de Oblig. quæ ex del. L. ult. Faber. ad §. i. n. 20.

IV.

Licet servitutes in bonis non sint *a*, tamen pro retinendis iisdem actione confessoria utimur *b*.

(a) L. 1. ff. de Us. & Usufr. leg. Cujac. in b. l. (b.) §. 2. Inst. b. t. L. 2. §. 1. ff. Si servitus vind.

V.

Actio negatoria non tantum expedit, ut alium conveniat, sed etiam, ut conventum per modum exceptionis defendat.

L. 16. ff. Si servit. vind. Oldendorp. Class. 3. act. 4.

VI.

Cum Fabiana utilis detur filiis adoptivis ad revocandam alienationem patris *a* non absolum videtur, filios naturales Pauliana uti posse; ut rescindant alienationem Patris in fraudem legitimæ factam *b*.

(a) L. fin. ff. quæ in fraud. Patr. Beat. Dn. Brunnem. ad b. l. (b) Antonius Usillus ad §. 6. b. t. n. 11. & seqq.

VII.

Actione quasi Serviana res specialiter

A 3

oppi-

oppignerari solitæ non vindicantur, si sint oppigneratæ sub clausulâ generali, *nichtes außgenommen*; sed qui posteriorem habet hypothecam, jure potior est *a*.

(*a*) §. 7. §. de Act. Carpz. P. 2. C. 23. d. 11. Bacchoy. de Pign. lib. 1. cap. 7. num. 1.

VIII.

Quia ex remissõ juramentõ actio ex jurejur. datur *a*, rectè asserimus, eandem illi etiam competere, qui conscientia litem commissam acceptavit.

(*a*) L. 9. §. 1. de Jur. jur. (*b*) Jason. ad §. 8. h. t. Dissentit Faber n. 15.

IX.

Filius incestuosus matrem in Jus vocare prohibetur, non ob reverentiam, sed ne habeat, quam matrem nominet. *a*. Naturali tamen, licet mater sit meretrix, reverentia obstat *b*.

(*a*) Arg. Auth. ex complexa. C. de Incest. & inut. nupt. (*b*) L. 4. §. 3, & L. 5. ff. de In Jus voc.

X.

Actio præjudicialis de partu agnoscendõ utilis etiam obtinet inter fratres & sorores,

res, atque eos, qui se Nobiles de familiâ dicunt.

Arg. l. 3. §. 1. ff. de Agnosc. lib. 5. l. 7. §. 1. ff. de vent. in poss. mitt. Oldendorp. class. 3. act. 9. n. 5.

XI.

Si quis demortuam ex navi ovem in flumen projiciat, in conspectu aliarum, unde reliquæ in fluentum proficientes pereunt, actione L. Aquilæ tenetur; mortis enim causam dedit.

Arg. l. 30. §. 3. ff. ad L. Aquil. Dn. Brunnem. ad b. l.

XII.

Rectè etiam captivi ad duplum agunt adversus hæredes, qui legatum pro redemptione inficiantur *a*. Non verò fiscus *b*.

(a) Arg. L. 27. C. de S. S. Eccles. Schneid. ad b. §. n. 7.

(b) Jason. ad b. §. n. 41. & seqq.

XIII.

Non malè practici actionem de communi dividundò ad ea judicia referunt, in quibus pars parti litis sumptus subministrat.

Carpzov. in Proc. Jur. tit. 24. art. ult. Mev. part. 4. Dec. 194.

XIV.

Bonæ fidei possessor rei metu extortæ

tæ

tæ omnes fructus restituit *a*, & rectè ob
moram in quadruplum condemnatur.

(*a*) *L. 12. pr. ff. quod metus causa, & L. 14. §. 3. b. t.*
(*b*) *d. l. 14. §. 3.*

XV.

Constituunt aliqui differentiam hanc
inter Actiones, B. F. & S. J. quòd in illis
restituens rem deterioratam non liberetur
à primâ actione *a*; In his utiqve, ita ta-
men, ut actio de dolô supersit *b*. Sed non
ex omni parte hæc differentia est perfecta *c*.

(*a*) *L. 3. §. 1. ff. Commod. L. 1. §. 16. ff. depos. (b) L. 7.*
§. 3. ff. de dol. mal. (c) Ludovicus Gomeſius ad §. 28. b. t.
n. 23.

XVI.

Uxorem, si dotem repetat, debitori-
bus hypothecariis etiam anterioribus præ-
ferri certum est *a*; si tamen liberi prioris
matrimonii dotem petant, jure postponi-
tur *b*.

(*a*) *L. 30. C. de jur. Dot. L. 12. §. 1. C. qui pot. in pign. (b)*
Carpz. P. 1. C. 28. d. 97.

XVII.

Et qui minus petit, quàm sibi debe-
tur, rectè plus petere dicitur.

§. 33. J. b. t. Franciscus Hottomannus ad h. §.

XVIII. Licet

XVIII.

Licet minus petens, in eodem Judiciô reliquum petere debeat *a*, tamen & coram diversô Judiciô idem peti in certis casibus non ignotum est *b*.

(a) §. 34. Inst. h. t. (b) L. 47. §. 3. ff. de pecul. L. 8. §. 1. ff. de leg. 1. L. 18. ff. de interrog. in jure faciendis.

XIX.

Actiones non solidum consequentes ita dicuntur, non ob naturam actionis, sed personas, cum quibus agitur.

Dynus ad §. 36. Inst. h. t. Ægidius Hortensius, add. §.

XX.

Differentia propriè non est inter compensationem, quæ fit ipsô jure, & non ipsô jure; cum nulla exceptio adeo ipsô jure competierit tempore Justiniani, quæ non opponi debuit tam in B. F. quàm S. J. Judiciis.

Ægidius Hortensius ad §. 30. h. t.

XXI.

Maritus inops uxori inopi, quæ dotem repetit, beneficium competentia non objicit.

Arg. l. 6. C. de servit. Excellentiss. Dr. Ranger in prælect. ad Inst. §. 39. h. t.

B

XXII. Ad-

XXII.

Administratores civitatis & depositō officio ex contractu civitatis causā initō tenentur *a.* Nec creditores in probandā versione ad instrumenta exhibenda vel testes producendos obligantur: sed sufficit conjecturis & verisimilibus argumentis fundata probatio *b.*

Occas. §. 2. & 4. Inst. Quod cum eo qui (a.) Carpz. in asyo adm. 6. th. 46. Jason. & alii d. l. Inst. (b.) Mascardus de probat. concl. 1161, n. 1. Menoch. l. 3. presumpt. 55. n. 4.

XXIII.

Pater, qui literas monitorias ob mutuum filii acceptat, exceptione S^Ci Maced. uti non potest; non tamen adeo ob tacitum consensum, quā exteriorem quendam actum, sc. acceptionem literarum & rationum, quæ potior est, quā sola taciturnitas.

Beat. Brunnem. ad l. 16. ff. de S^Cto Maced. Joh. Crocus in rep. l. non solum §. morte ff. de nunc. novi oper. n. 94.

XXIV.

Procurator absentis amici sine mandato admittendus non est, licet cautionem de rato offerat.

Angel ad §. 5. Instit. de satisdat. Soarez. lit. M. num. 30. Wurmb. observ. 13. in fine.

XXV.

XXV.

Diffamatus, Agens in Judiciò diffamatorio, cautionem non præstat; quia partes rei sustinet.

Borgn. Cavalc. dec. 17. n. 14. Berlich. P. 1. Concl. 20. n. 20.

XXVI.

Præscriptio ipsò jure perimit actiones *a.* etiam ex delictis oriundas, ut nec Magistratus possit pœnam infligere, nisi delictum sit atrocissimum *b.*

Occas. Pr. de perpet. & tempor. act. (a.) L. 5. in fin. C. de Præscript. 30 vel 40. annor. (b.) L. querela C. de fals. l. 13 ff. de divers. & temp. præscript. Carpz. Pr. crim. Part. 3. quæst. 141. n. 18.

XXVII.

Eadem & naturalem obligationem non tam in effectu debilitat, quàm ipsò jure extingvit.

L. 3. de præscript. 30. vel 40. annor. Ferdinandus Vasq. l. 2. controvers. c. 53.

XXVIII.

Petitio hæreditatis, quoad liberos, 90. annis demum præscribitur. Quod tamen de praxi magis, quàm jure civ. fieri dicimus.

Carpz. Part. 3. c. 14. def. 30. Welenb. cons. 8 & 9. & d. ibi alii.

B 2

XXIX.

XXIX.

Nec Juri luendi pignoris longissimo tempore præscribitur *a.* nec pacto de retrovendendo, nisi oblato Judicialiter pretio *b.*

(*a.*) Ant. Gabrielius *l. 5. t. de præscript. concl. 7.* Grotius *l. 2. de J. P. & B. cap. 4. tb. ult.* (*b.*) Beat. Brunn. *cent. 5. decis. 52. & 71.*

XXX.

Actionibus obstant exceptiones, quæ, cum ex jure naturæ fluant *a,* per statuta nemini adimi possunt *b.*

Pr. Inst. de Except. (a.) L. 1. §. 1. ff. de except. dol. mal. (b.) Vasq. illust. quæst. 31. n. 10. Pinell. de rescind. vend. n. 37.

XXXI.

Qui Exceptionem opponit, intentionem actoris fundatam esse non fatetur *a.* Idem etiam de fugiente dicimus; melius enim est, esse in virgultis, quam compedibus. *Es ist besser in Reiseru/ als Eiseru zu seyn b.*

(*a.*) *L. 9. ff. de Except. L. alium. ff. de novat. (b.) Cothman. vol. 1. respons. 12. n. 190. Carpz. pr. crim. Part. 3. quæst. 120. n. 67.*

XXXII.

Quamvis exceptiones peremptoriæ
regu-

regulariter post L. C. sint opponendæ a. Il-
læ tamen, quæ litis ingressum impediunt,
& ante & post L. C. opponuntur, diverso
subinde effectu. Si ante L. C. opponan-
tur, tantùm ab instantiâ, si post L. C. ab
ipsâ actione liberant b.

(a.) L. 4. & 8. C. de Except. (b) Wesenb. ad tit. C. de
Except. n. 4. sub fin. Scheplitz, in consuet. Brandenb. P. 2. t. 7.
n. 16. & 17. Idem etiam servat. Jus Prutenicum. L. 1. tit. 25. a.
22. §. 3.

XXXIII.

Præscriptionis Exceptio etiam à par-
te non opposita reum absolvit, si ex a-
ctis de eadem constet. Ubi enim actio
ipso jure sublata, Judex agentem ex offi-
cio repellit.

Zanger. de except. P. 3. c. 26. n. 19. & 10. Nicolaus Boërius
dec. 344. n. 5. Felinus in cap. ad aures. 6. X. de præscript. n. 3.

XXXIV.

Si Mevius contra Sempronium ex-
periatur actione cessâ à Judæo, rectè Sem-
pronius excipit, negandò agenti Jus cre-
diti; favor quippe debitori eripi non po-
test, quem præ creditore Judæo habet.

Reichs-Abscheid de an. 1551 §. Wiewol auch in viele
gedachter unser Policy-Ordnung/ & seqq. de an. 1577. tit. 20.

B 3

von

von Juden und ihrem Wucher. S. Es sol auch kein Christ.
Wehner. *Observ. pr. verb. Juden.*

XXXV.

Qui per instrumentum confessus, rem
ex suâ scientiâ esse gestam, & insuper exce-
ptioni erroris renunciavit, tamen exce-
ptione eâdem validè utitur.

§. 1. *Inst. de Except. Arg. l. fin. §. 3. ff. de condict. in-
deb. Covar. l. 2. resol. 4. n. 4.*

XXXVI.

Cùm quilibet Judex recusari possit a,
Qværitur, an causa suspicionis necessariò
sit exprimenda? Quod affir: tam de jure
Civ. quàm Canon.

(a.) *C. si quis. & C. si licet, in fin. de for. comp. C. suspi-
cionis. de offic. deleg. (b.) L. 16. C. de Judic. C. secundo requirig.
§. 1. X. de appell.*

XXXVII.

Interdicta sunt vel publica vel privata.
Privata vel adipiscendæ vel retinendæ vel
recuperandæ possessionis gratiâ compe-
tunt a. Interdictum verò, ne vis fiat ei, in-
terim mixtum dicimus, cum pro triplici
hoc casu adhiberi possit b.

(a.) §. 2. *Inst. de interd. (a.) §. 2. Instit. de interd. L. 1.
pr. & §. 3. ff. ne vis fiat ei L. 3. pr. ff. d. t.*

XXXVIII.

XXXVIII.

Interdictum, quod legatorum, & contra donatarium mortis causâ obtinet, si insciò hærede donatâ occupaverit.

Arg. §. 1. Inst. de donat. & L. ult. C. de donat. Mort. caus. Boërius de donat. cap. 5. num. 5. Ant. Faber. conject. 2.

XXXIX.

Interdictum Salvianum extra negotium locationis & conductionis nil operatur *a*. Utiliter tamen extenditur ad possessorem pignoris *b*, excusò principali debitore *c*.

§. 3. Inst. h. t. (a.) arg. l. 1. C. de prec. (b.) §. 3. 7. de Interd. Auth. (c.) Presente C. 1. de fidejuss. & mandat. Fachin. controu. 73.

XL.

Interdictum, Uti possidetis, dejecto non prodest, licet animò sibi possessionem fingat.

§. 4. Inst. h. t. L. 5. ff. de usucap. Sallic. ad l. 1. C. h. t. Franzkius Exerc. 14. quest. 4.

XLI.

Interdicto, Unde vi, & contra Parentes & Patronos experiri, in jure non est prohibitum.

§. 6. Inst. h. t. l. 52. §. 6. ff. de furt. Bachov. vol. 2. disp. 25. tb. 6. lit. G.

XLII.

XLII.

Petitorium cum possessoriô pro adipiscenda & recuperanda possessione conjungi posse; dubium non est *a*. Pro retinendâ speciale est ex jure Prutenicô *b*.

(*a*.) *Cap. 3. & seqq. X. de caus. possess. & propriet. (b.) L. 1. tit. 21. art. 7. §. 1.*

XLIII.

Juramentum calumniæ non tantùm tacitè remitti *a*: sed etiam statutô planè tolli posse, manifestum est *b*.

§. 1. Inst. de pœn. tem. litig. (a.) Scaccia lib. 2. de Judic. cap. 1. Lit. P. Borell. lib. 1. decis. 51. n. 1. (b) Carpz. P. 1. cap. 12. d. 21. Jus Prutenicum lib. 1. tit. 32.

XLIV.

Filios commentariensium nec simpliciter infames, nec sine labe esse dicimus, cùm patris functio ex consuetudine loci sit æstimanda *a*. Non enim omnibus gentibus eadem æqvè honesta nec æqvè turpia sunt.

(*a*.) Marquard. Freher. *de infam. lib. 3. cap. 23. num. 17.*
(*b*.) *arg. l. 15. ff. de injur. l. 42. de V. S. ibiqve Goedd. n. 9.*

XLV.

Contumacia Procuratoris præjudicat domino *a*; non tamen pro contumaci habendus, priusquam de contumaciâ lata fuerit senten-

sententia b; Licet reus expressè quoq; dixerit, se nolle in iudicium venire c.

(a.) Pacianus de Probat. l. 1. c. 30. num. 3. (b.) L. ad peremptoriam. 68. ff. de Judic. Ant. Thess. Dec. 19. (c.) Andreas Schefer. quest. 6.

XLVI.

Licet terminus probatorius sit peremptorius, non tamen reus à probatione legitimorum impedimentorum est arcendus, nisi ad deductionem eorum specialiter sit citatus.

Carpz. Proc. Jur. tit. 8. art. 2. num. 65. Dissentit. Matth. Coler. de process. execut. Part. 1. cap. 2. n. 33.

XLVII.

Insons incarceratus, & supplicio destinatus, impune custodes interficit, si aliter evadere nequeat.

Arg. l. 1. de bon. eorum, qui ante sentent. Becht. de secur. & sal. cond. tb. 20. Grotius de J. B. & P. l. 2. cap. 1. §. 4.

XLVIII.

Advocatus, qui in productis adversarium convitiis lacessivit, coram eodem Iudice actione injuriarum rectè convenitur, licet ratione personæ vel domicilii alterius jurisdictioni subsit a. Æquissimum enim est,

C

ut se-

ut sequens in agendō alterius arbitrium, illum contra se Judicem habeat in pari negotiō b.

(a.) Carpz. Proc. Jur. tit. 3. art. 2. num. 65. 66. & seqq.
(b.) L. 14. C. de sent. & interlocut. omn. Jud. Jacob. Schult. Obs. 38. Anton. Faber. in Cod. lib. 3. tit. 1. def. 39. n. 3.

XLIX.

Judicem, pœnas statutis determinatas exasperandi, & mitigandi, potestatem habere, certum est.

L. quid Ergo. § pœna gravior. ff. de his qui not. infam. L. si severior. C. eod. Alciat. in l. 39. num. 6. de verb. signif. Covar. resol. 9. n. 8.

L.

Conclusio in causâ partes, non Judicem, adstringit a; si tamen præposterè concludatur, appellationi locus est b.

(a.) Gail. lib. 1. Observ. 107. Gravet. Conf. 144. n. 7.
(b.) Mev. Part. 5. dec. 239.

NOBILISS. DN. RESPONDENTI
DISPUT. HUI. AUTORI
LAUDATISSIMO.

*Actio quas vires & quasi Exceptio vires
Præferat, ars probat hic, ingeniumq;
Tuum.*

*Consequeris plausum, Viader quem Sponte merenti
Tollit, & ASMANNUM Pregela clara sonat
Actio donec erit, nec non Exceptio juris,
Inde tuas laudes, Musa decusq; canet.*

*His paucis gratulari de egregio juri
specimine Vol. Disp.*

PRÆSES.

HEINRICUS ASMAN

Per Anagr.

EN HINC ARA MUSIS.

Non est ingenii cuiusvis, ponere Musis
Ara, & sacris addere thura focis
Sacrificare *Diis* res ardua, plena periculis,
Hiscenti à *druidis* condita pœna gravis
Sed risere metum, quorum præcordia *Titan,*
Finxit, & in partes omina fausta trahunt.

Ara

*Ara stat hinc Musis ASMANNI nomine structa,
Nescia collabi, nomina donec erunt.
En abit in flammis, ardente labore quod offers,
Nam sine thure Sacros non decet esse focos.*

*Hisce paucis affectum suum
contestari voluit*

VALENTINUS HEINRICUS
HOFFMANN, Prussus.

Actio vita tua est, hæc quam probat actio,
namque
Non segnes animas Actio Juris habet.

Quò votivò omine specimen in tam difficili
juris materiâ cum laude à Nobiliss.
Autore depositum exhibet

J. S.

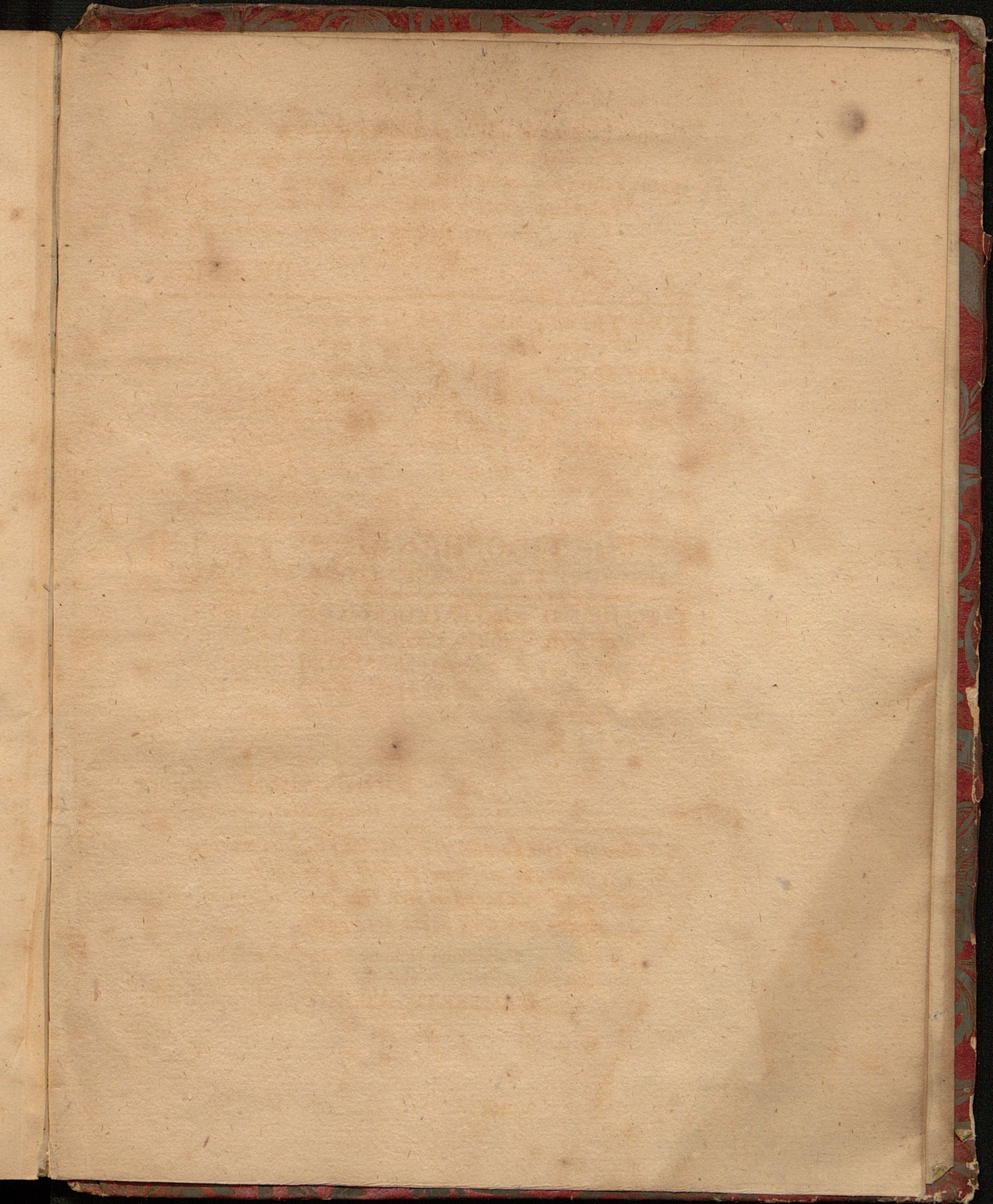

Dum memor officii contexere carmina tento
Ut tibi de studiis gratuler inde tuis
Addere nil possum nisi votum, sumere quondam
Ut liceat studiis præmia digna tuis.

*Ita Nobiliss. atq; Doctiss. Dn. Autori
Amico & Consalino suo suaviss.
debitè precatur*

GEORGIUS Tezel.

Kc 3008

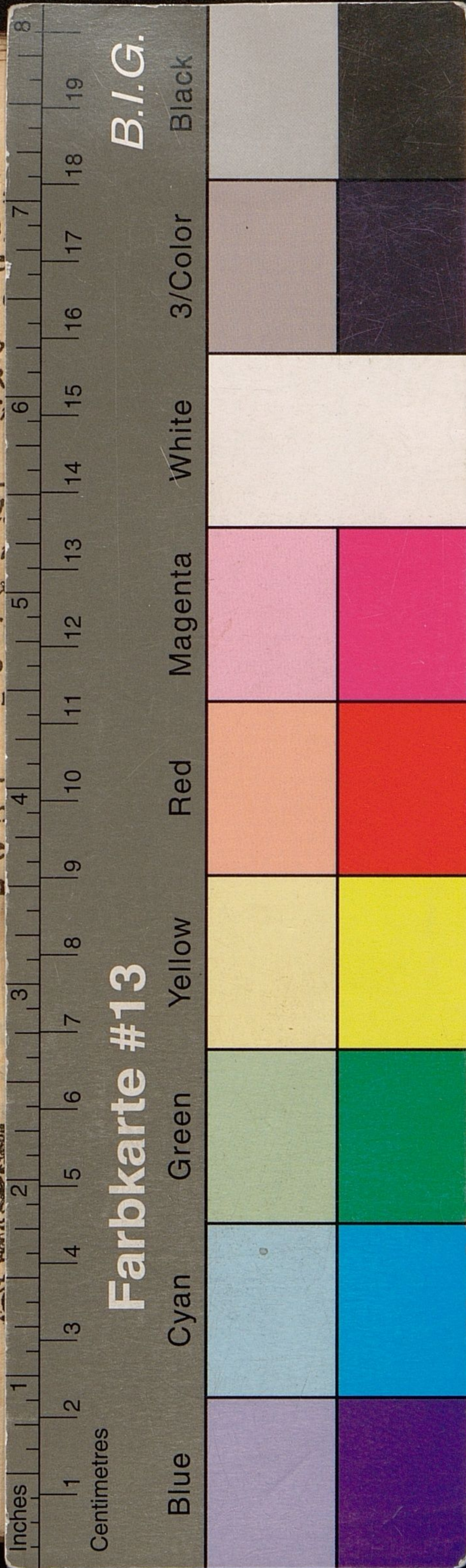
EX LIBRIS
ILLVSTRISSIMI VIRI,
DN. DAN. LVDOLPHI,
LIB. BAR. de DANCKELMANN,
S. REG. MAI. BORVSS. CONSILIARII
STATVS INTIMI, cetera,
BIBLIOTHECÆ ACAD. FRIDERICIANÆ
TESTAMENTO RELICTIS.

ULB Halle 3
006 374 700

1077
[Handwritten signature]

10

Q. D. B. V.
REPETITIONUM COLLEGII
AD INSTIT. JUR. IMPERIAL.
DISPUTATIO DUODECIMA,
DE
ACTIONIBUS
ET
EXCEPTIONIBUS,
Ex Tit. 6. usq; ad tit. 17. inclus. l. 4. Inst. f.
THESES L. Continens;

QVAM
AUCTORITATE ET PERMISSU
MAGNIFICI ICTORUM ORDINIS
IN ILLUSTRIS HAC UNIVERSITATE VIADRINA,
PRÆSIDE
DN. MARCO RHODIO, J.U.D.
COD. JUSTIN. PROFESS. PUBL. ORDIN.,
DOMINO PATRONO ac PROMOTORE SUO
ÆTATEM DEVENERANDO,
IN ACROATERIO JURIS-CONSULTORUM
Ad diem XI. Decembr. An. M. DC. LXXXIV.
Publicè defendet

HENRICUS Asmann/ Reg. Borufs.

Francofurti ad Oderam, Typis JOH. COEPELII, Acad. Typ.

